

ครอบครัว

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๖

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : ข้อ ๒๙๖๔. เรื่อง “ปัญหาครอบครัว”

ขอโอกาสหลวงพ่อบอก เรื่องด้วยกรรมได้แต่งงานเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว กระทบได้ขอเงินจากมารดาไปทำธุรกิจ เนื่องจากไม่มีประสบการณ์จึงไม่ประสบความสำเร็จ ประสบปัญหามีหนี้ตามมา ทำให้ตั้งตัวไม่ติด ที่บ้านต้องโดนยึด มารดาต้องใช้หนี้ที่กู้ยืมมาให้ ภรรยาได้มาอยู่กับผม มีบุตร ๒ คน ชายหนึ่ง หญิงหนึ่ง ตั้งใจให้บุตรรักษาศีล ๕

๑. ตอนนี้องค์ผมได้พยายามตั้งตัวขึ้นมาใหม่ โดยได้รับมรดกจากทางคุณปู่คุณย่า จึงได้เปิดร้านอยู่หน้าตลาด แล้วแฟนผมก็สอนพิเศษ เนื่องจากแฟนมาอยู่ใกล้ทางครอบครัวกรรมจึงต่อว่าไปทางมารดากรรมว่าทิ้งลูกทิ้งหลาน เนื่องจากอาจจะมีปัญหาในครอบครัว แต่กรรมคิดว่าไม่น่าจะลามไปถึงบิดามารดา

๒. เนื่องจากปัญหาคน ภาวนาดีกว่าครับ การที่ต่อว่าไปถึงบิดามารดาของกันและกันจะเป็นเหตุต่อการเสื่อมในการทาน ศีล ภาวนาหรือไม่ครับ

ตอบ : นี่ว่าปัญหาครอบครัวๆ นะ คนเราเวลาเกิด เราเอาตอนที่การเกิด การเกิดนี้เป็นอริยทรัพย์ๆ แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านบอก คนไม่ใช่ดีเพราะการเกิดดีเพราะการกระทำ

การเกิดนี้เป็นอริยทรัพย์ เพราะไม่เกิดเป็นมนุษย์มันก็เกิดเป็นสัตว์นรกอเวจี ถ้ามีอำนาจวาสนาเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ต้องเกิดเพราะจิตไม่มีเว้นวรรค จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะนี้มันไม่มีเว้นวรรค

กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา มีแต่บุญกุศล บุญกุศล เวลาเสวยบุญกุศล เห็นใหม่ ได้เกิด เทวดา อินทร์ พรหม เวลาเขาเกิดเป็นเทวดาของเขา ถ้าเป็นสัมมาทิฐิ สัมมาทิฐิคือเขาระลึกถึงชีวิตประจำวันของเขา ระลึกถึงคุณงามความดีของเขา เขาจะลงมาฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กึ่งพุทธกาลเขาก็มาฟังธรรมหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น นี่ถ้าได้สร้างบุญสร้างกุศล

ถ้าได้สร้างบาปอกุศล จะใหญ่เล็กขนาดไหนก็แล้วแต่ไม่สำคัญ สำคัญแต่ทำดีหรือทำชั่ว ถ้าทำชั่ว ตกนรกอเวจี ตกนรกอเวจี ไฟนรกอเวจีเผาอยู่อย่างนั้นนะ ไม่มอดไม่ไหม้ เผาอยู่อย่างนั้นนะ จนกว่าจะหมดเวรหมดกรรม หมดเวรหมดกรรมแล้วก็มาเกิดเป็นมนุษย์เรานี่ไง

ฉะนั้น การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เพราะไม่เกิดเป็นมนุษย์มันก็เกิดเทวดา อินทร์ พรหม ก็เสวยแต่ทิพย์สมบัติมีความสุข แต่ความสุขอย่างนั้นมันเป็นความสุข ถ้าจิตใจมันมีกิเลส ทำไมในรามเกียรติ์ เทวดารบกันล่ะ ทำไมเทวดารบกัน เทวดาชิงดีชิงเด่นกัน

เพราะเทวดาเขามีกิเลสเหมือนเรานี่ไง กิเลสทั้งนั้นนะ แต่เขาสร้างบุญกุศล เขาไปเกิดเป็นเทวดา แต่เทวดามันก็มีทั้งมิจฉาทิฐิและสัมมาทิฐิ ในสังคมทุกสังคม มีทั้งสัมมาทิฐิและมิจฉาทิฐิ

ฉะนั้น ถ้าเป็นสัมมาทิฐิ เขามีบุญมีกุศล เขาจะมาฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าฟังเทศน์ครูบาอาจารย์ของเรา ครูบาอาจารย์เราสอนเรื่องอริยสัจ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ มีกิเลสมันบีบคั้น เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม บีบคั้นหมด เว้นไว้แต่พรหม ๕ ชั้น เพราะอนาคามีเกิดที่นั่น หรือเทวดาเป็นอริยภูมิไปเกิดเป็นเทวดา เพราะยังไม่สิ้นกิเลสไป

เวลาถ้ายังเป็นโสดาบัน เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ยังเกิดในวัฏฏะ ถ้าเป็นพรหม ถ้าชำระล้างอสุภะ กามราคะ ไม่เกิดตั้งแต่เทวดาลงมา ตั้งแต่สวรรค์ตัดทิ้งหมดเลย ตัดทิ้งจากใจ ถ้าเป็นจริง นี่พูดถึงผลของวัฏฏะ นี่พูดถึงการเกิด

ฉะนั้น เวลาเกิด เกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ แต่การเกิดมาแล้ว คนเราไม่ได้ดีเพราะการเกิด ดีเพราะการกระทำ

ฉะนั้นว่าปัญหาครอบครัว มันเป็นเรื่องธรรมดา มันเป็นเรื่องธรรมดาของปัญหาแหละ แต่มันไม่เป็นธรรมดาสำหรับคนที่ได้เสพ ได้เสวยทุกข์อันนั้นนะ เวลาทุกข์อันนั้นมันบีบคั้น ในเรื่องของในครอบครัว ถ้าเรื่องครอบครัว เห็นใหม่ การครองเรือนทุกข์ยากมาก เพราะอะไร

เพราะเวลาเราจะประพฤติปฏิบัตินะ ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติ หนึ่ง เวลาปฏิบัติมาจากปุถุชนเป็นกัลยาณชน ทำความสงบของใจเข้ามาในแสนทุกข์แสนยากนัก

แสนทุกข์แสนยากขึ้นมา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี พอจิตสงบระงับแล้ว ถ้าไม่ยกขึ้นสู่วิปัสสนานะ ก็ได้แค่นี้ เจริญแล้วเสื่อม เสื่อมแล้วเจริญอยู่อย่างนั้นนะ รักษาของเก่าไว้

แต่ถ้าเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง จะเกิดวิปัสสนา บุคคลคู่มือที่ ๑ เกิดขึ้น คู่มือที่ ๒ คู่มือที่ ๓ คู่มือที่ ๔ จนถึงที่สุดแห่งทุกข์

เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติ มันก็เห็นทุกข์ในหัวใจของเราพอแรงอยู่แล้ว เฉพาะเรื่องของเราคนเดียวมันก็แสนทุกข์แสนยากอยู่แล้ว เวลาभावชเป็นพระถือพรหมจรรย์ ไม่ครองเรือนเป็นพรหมจรรย์

ถ้าครองเรือน คู่สามีภรรยา ใจของเรานั้นก็ว่าอุ่นอยู่แล้ว ใจของเราถ้ามีบุญมีกุศล มีทรัพย์สมบัติ สิ่งที่เราใช้พอจ่าย มันก็พอใช้พอจ่ายในครอบครัว แต่มันก็เป็นทุกข์ ถ้ามันขาดแคลนขึ้นมา มันยิ่งเป็นทุกข์มากขึ้นไปใหญ่

การครองเรือนนี้แสนยาก ทุกข์ชนิดหนึ่ง สุขชนิดหนึ่ง ทุกข์มากมายมหาศาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเปรียบเหมือนการวิดทะเลทั้งทะเลเอาปลาเล็กๆ ตัวหนึ่ง คิดดูสิ ปลาตัวหนึ่งกับวิดน้ำทั้งทะเล เหนื่อยยากขนาดไหน นี่พูดถึงความทุกข์ในการครองเรือน

ฉะนั้น เวลาเราครองเรือนแล้ว สิ่งของมันเป็นเรื่องธรรมดาๆ เพราะอะไร เพราะมนุษย์ในเมื่อเราชำระล้างกิเลสไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ถือศีล ๕ ศีล ๕ กาเมสุมิฉฉาจารย์ เราไม่ล่วงล้ำคู่ครองคนอื่น เราจะรักษาของเราในคู่ครองของเราให้มีศีลมี

ธรรม ครอบครัวไม่หวาดไม่ระแวง ตรงนี้สำคัญ จะทำให้ผลกระทบในครอบครัวมันน้อย จะทำให้สิ่งที่กระทบกระเทือนกันมันเบาบางลง

ฉะนั้น สิ่งที่ว่า เราเป็นปัญหาในครอบครัว ในเรื่องเราทำธุรกิจครั้งต้นนั้นล้มลุกคลุกคลานมา นี่เริ่มต้นใหม่

เราก็ทำของเราตามแต่อำนาจวาสนาของเรา ตั้งสติ เราทำของเราด้วยความรอบคอบของเรา ทำให้มันเป็นสิ่งที่ดีงามขึ้นมา เพราะธรรมชาติของมนุษย์ไง ต้องมีปัจจัยเครื่องอาศัย ที่เราหาอยู่หากินกันอยู่นี้ก็เป็นปัจจัยเครื่องอาศัยดำรงชีวิตทั้งสิ้น ถ้าดำรงชีวิตทั้งสิ้น สิ่งที่ดีขึ้นมาแล้วนั้นเป็นอดีต นั่นคือประสบการณ์ ชื่อประสบการณ์ แต่ครั้งต่อไปเราจะต้องตั้งสติให้ดี แล้วรักษาของเราให้ดี ทำของเราให้ดี ให้มีความรอบคอบ

ถ้าอำนาจวาสนามีบุญมีกุศล สิ่งอำนาจวาสนาคือกรรมเก่า กรรมใหม่คือสติปัญญาของเราในปัจจุบันนี้ แล้วมันให้ผลมาไง มันให้ผลกับการกระทำ แล้วเราทำด้วยความซื่อสัตย์ของเรา เราทำด้วยความสุจริตของเรา ทำเพื่อประโยชน์กับชีวิตของเรา

ฉะนั้น เขาบอกว่า มีบุตร ๒ คน เวลาบุตรขึ้นมาแล้วมันเป็นประโยชน์ อยากจะให้ภรรยาที่เขาภรรยาดีกว่า เขาภรรยาดี สติปัญญาดี แล้วบุตรนี้อยากให้ถือศีล ๕

ทุกคนก็ปรารถนาให้ครอบครัวร่วมเย็นเป็นสุขทั้งสิ้น ทุกคนก็ปรารถนา หนึ่ง เราก็อยากจะมีศีลมีธรรม แล้วก็อยากให้ครอบครัวเรามีศีลมีธรรม เราก็พยายามรักษาของเรา แล้วตั้งสติของเรา รักษาสิ่งนี้คือเป้าหมายของเรา นี่คือการถูกต้องชอบธรรม

แล้วสิ่งที่เกิดขึ้น เราควบคุมไม่ได้ บางอย่าง สังคมมันเป็นสาธารณะไง มันเป็นการร่วมที่นี้ถ้ากรรมร่วมขึ้นมา เราห้ามใครไม่ได้ อย่างเช่น สิทธิเสรีภาพฯ สิทธิเสรีภาพแล้วไปรอนสิทธิใครละ สิทธิเสรีภาพมันอยู่ในหัวใจของเราไง แต่เวลาทำธุรกิจ ทำต่างๆ แล้วเราทำให้ถูกต้องชอบธรรมของเรา แล้วเพื่อประโยชน์กับเราไง นี่เราทำเพื่อประโยชน์กับเรา

นี่คืออารมณ์ปกติ

“๑. ตอนนี่กระผมได้พยายามตั้งตัวขึ้นมาใหม่ โดยได้รับมรดกจากทางปู่ย่าให้เปิดร้าน อยู่หน้าตลาด แต่แฟนให้สอนพิเศษ อยู่ใกล้ครอบครัวกัน ต่อมาจึงได้มาอยู่ทางมารดา แล้วมัน มีปัญหาครอบครัว แต่คิดว่าคงจะไม่ลามปามไปถึงบิดามารดา”

เวลาบิดามารดานะ ต่างคนต่างต้องให้เกียรติต่อกัน เราคุยกันด้วยเหตุด้วยผล ด้วยสามี ภรรยา เวลาถึงบิดามารดา พระอรหันต์ของลูก พระอรหันต์ของลูกนะ ทุกคนก็รักพ่อรักแม่ของตนทั้งนั้น พยายามสงวนไว้ อย่าออกไป คืออย่าให้มีครั้งที่ ๑ ครั้งที่ ๒ ไง

เขาบอกว่า พ่อแม่ของเธอไม่สนับสนุน พ่อแม่ของเธออย่างนั้นอย่างนี้ มันไปเรื่อย ๆ มัน คิดของมันไป

ให้ชีวิตมาก็พอแล้ว ให้ชีวิตนี้มา ให้ต้นทุนมา ความรักของพ่อของแม่

เพราะนี่มีครอบครัว มีบุตร ๒ คน เราสองคนรักบุตรเราขนาดไหน พ่อแม่ก็รักเราอย่าง นั้นนะ

แต่เวลาการสนับสนุน พ่อแม่มีลูกหลายคน เวลาแบ่งใจจางกันแล้วมันไปชั่ดออกชั่ดใจ

เก็บไว้ในใจ อย่าให้สิ่งนี้ออกมาก่อความในหัวใจของเรา แล้วต้องเจรจากันระหว่างสามี ภรรยา ว่าเวลามีปัญหาขึ้นมาให้คุยกันเรื่องในครอบครัวของเรา อย่าก้าวล่วงไปถึงบิดามารดา ของแต่ละฝ่าย ถ้ามันก้าวล่วงไปแล้วมันสะเทือนนะ พ่อมันสะเทือนขึ้นมา อารมณ์ชั่ววูบสำคัญ มากเลย

ความอดทนของคนมันมีระดับทั้งนั้นนะ

ถ้าระดับของเรา ให้ตกลงกัน ให้คุยกัน บอกว่า จะอะไรก็แล้วแต่ เราจะไม่ก้าวล่วงไป ระหว่างบิดามารดาของแต่ละฝ่าย แล้วเราฝึกหัดภาวนาของเรา

การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ ปัจจุบันนี้เป็นมนุษย์ที่มีชีวิต สิ่งมีชีวิต องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้า ชีวะนี้ท่านเห็นว่ามีคุณค่ามาก เพราะชีวะ ชีวิตนี้มันมีความรู้สึกลง

วัตถุธาตุ คอมพิวเตอร์มันเก็บข้อมูลได้ดีกว่าเราอีก แต่มันไม่มีชีวิต มันไม่มีผลประโยชน์ในตัวของมัน แต่มันเผาตัวมันเองได้นะ เวลาเออร์เรอร์ขึ้นมามันทำลายตัวมันเองได้ทั้งสิ้น แต่มันก็ไม่มีบุญเป็นกรรมกับใคร มีแต่เจ้าของมันจะเสียดายเวลามันเสียหายไปเท่านั้นเอง

นี่ก็เหมือนกัน เราตลกเงาเจรจากัน คุยกันให้จบ เรื่องจะไม่ลามถึงบิดามารดาของแต่ละฝ่าย เราพยายามดี เราคุยกันได้ เพราะทุกคนเป็นชาวพุทธเหมือนกันไง เพราะมันจะเข้าปัญหาที่ ๒.

๒. เนื่องจากภรรยาเป็นคนที่ภาวนาดี ดีกว่าผม แล้วเราก็อยากจะให้เหตุแห่งการที่ไปถึงบิดามารดาเป็นการภาวนาแล้วเสียม

เรื่องเราตั้งใจอยากให้ภรรยา อยากให้บุตรทั้งสองคนได้มีศีล & ได้ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ นี่มันเป็นอุดมการณ์ทั้งนั้นนะ มันเป็นความตั้งใจดีทั้งสิ้น ความตั้งใจดี เราตั้งใจอยู่แล้ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนารื้อสัตว์ชนสัตว์ฯ นะ แล้วทำได้ไหม จนทอดธุระ ทอดธุระจนพรหมมานิมนต์นะ แล้วท่านก็เจตนา ท่านมาดีของท่านอยู่แล้ว ท่านถึงเทศน์ธัมมจักขุ ใจ เวลาเทศน์ธัมมจักขุ

เวลาในสังคมโลกนี้ จะบอกว่า คนที่มีอำนาจวาสนาจะประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกข์ ถ้าเทียบจำนวนของประชากรมันน้อยมาก แต่ถ้าไปเทียบในกลุ่มของชาวพุทธ สหชาติที่เกิดร่วมกับพระพุทธเจ้ามากมาย มากมายเพราะชุมชนนั้นเป็นพระอรหันต์เกือบทั้งนั้นนะ เป็นพระอรหันต์ๆๆ แต่ถ้านับประชากรโลก จำนวนเท่าไร นี่ไง ที่ว่ามันมากมันน้อย มันมากมันน้อยอย่างนี้ไง

ฉะนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนารื้อสัตว์ชนสัตว์ ยังทอดธุระกับประชากรในสังคมโลก แล้วของเราละ

แม้แต่ในครอบครัวของเรา เราก็ปรารภนาดีทั้งสิ้น อยากให้ภรรยาภาวนาเก่งๆ อยากให้บุตร ๒ คนอยู่ในศีลในธรรม เราก็อยากทั้งนั้นนะ แต่กรรมของสัตว์ใจ มันสุดวิสัยที่เราจะควบคุมได้ทั้งหมด แต่เรามีความเจตนาดี เรามีความปรารถนาดี

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ใด ในบรรดาสัตว์สองเท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยายาม ถ้าเขาสนใจ เขาศึกษา เวลาคนที่เขาไม่สนใจ ไม่ศึกษา เวลามาศรัทธาในพระพุทธศาสนา อนุப்புพิกถา ให้เขาทำทานก่อน ทำทานเพื่ออะไร เพื่อสะท้อนหัวใจของเขา เพื่อให้หัวใจของเขาเปิดกว้าง

คือว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการขนาดไหนก็แล้วแต่ ถ้าเขาไม่ฟัง หรือเขาฟังแล้วเขาปฏิเสธ มันทำอะไรไม่ได้หรอก เพราะมันไม่สะท้อนกิเลสใจ

เหมือนชนิดยา ไซริงไม่ได้ปักเข้าไปในกล้ามเนื้อของคนฉีด ดูดยาแล้วก็กอดทิ้งไปเลยในอากาศ มันไม่เข้าไปในร่างกายของใคร ยานั่น เคมีนั่นมันจะมีผลประโยชน์กับร่างกายของใคร

จิตใจ ถ้ามันไม่เปิดรับ มันไม่รับรู้นะ มันไม่สะท้อนกิเลสหรอก มันไม่รับรู้ แล้วไม่ใช่ไม่รับรู้ธรรมดาเนาะ มันสับสนประมาทด้วย เฮ้ย! สอนเราเรื่องอะไรเนี่ย เออ! สอนให้เราเป็นคนรวยๆ สอนให้เราเป็นเศรษฐี เออ! อย่างนี้ถึงจะสมควรมาสอนเรา ใ้ฉันเราสอนให้เสียสละ

อนุப்புพิกถา เห็นไหม ทาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาเทศนาว่าการ นี้ เราพูดถึงว่าข้อเท็จจริงในวิภูฏะ ไม่ใช่พูดให้ใครน้อยใจ ไม่ได้พูดให้ใครอ่อนแอ แต่ถ้าเราเข้มแข็งแล้วมีการกระทำก็แล้วแต่ แต่ผลที่มันจะได้รับ เขาไม่รับ

เรามีโทรศัพท์อยู่เครื่องหนึ่ง แล้วคนอื่นเขาไม่มีโทรศัพท์เลย เอ็งโทรไปหาใคร กดไปเถอะ เขาไม่มีเครื่องรับ

เออ! เรามีโทรศัพท์ เขาก็มีโทรศัพท์ แล้วแบตเตอรี่เต็มด้วย เรามีโทรศัพท์ โทรศัพท์เราแบตเตอรี่หมดละ

สมาธิอ่อน สมาธิไม่มีกำลัง

เห็นไหม มีโทรศัพท์แล้วยังต้องมีแบตเตอรี่ด้วยนะ แล้วต้องแบตเตอรี่หมดด้วย แล้ว WiFi ถ้าไม่มี จบครับ

นี่พูดถึงเราปรารถนาดี เราเห็นใจนะ ทุกคนปรารถนาดี ครอบครัวของเรา บุตรและภรรยาใครไม่รัก

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกปฏิบัติ ทิ้งนางพิมพา ทิ้งสามเณรรักษาเพียงเกิด สะเทือนใจมากนะ แล้วออกไปค้นคว้า ออกไปปฏิบัติจนถึงที่สุดแห่งทุกข์ กลับมาเทศนาว่าการ เอาการกลับไปเป็นพระอรหันต์หมดเลย

มันต้องมีสติปัญญา เราถึงจะแก้ไขเรื่องอย่างนี้ได้ ถ้ามีสติปัญญานะ อยู่ในศีลในธรรม ใครจะว่าไงเง่าแต่่าตุ่น ไม่รู้จักเจริญเติบโตเหมือนทางโลกเขา ช่างเขาเถอะ กรรมของสัตว์ เราทำคุณงามความดีของเรา เราทำคุณงามความดีของเรา เราจะไม่ออกไปนอกกลุ่มนอกรทาง

ฉะนั้น นี่ปัญหาครอบครัว

ตั้งสติแล้วพยายามคุ้มครองดูแลทั้งตัวเราและครอบครัวของเรา แล้วฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ ถ้าได้มากได้น้อยแค่ไหน มันก็เป็นกรรมของสัตว์ สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม แต่ปัจจุบันนี้เราจะฝืนกระแสนกรรมด้วยการฝืนประพฤติปฏิบัติให้เป็นจริงขึ้นมาในหัวใจของตน จบ

ถาม : ข้อ ๒๙๖๕. เรื่อง “วิธีฝึกจิต”

กราบนมัสการหลวงพ่อบุญเรืองด้วยเศียรเกล้านี้ติดภารกิจหลายอย่าง ทำให้ไม่ได้ไปวัดเพื่อใส่บาตร สงเกตว่า ถ้าไม่ได้ไปกราบหลวงพ่อบุญเรืองใจจะไม่ค่อยเข้มแข็งเวลาที่เกิดมีปัญหามากกระทบ

จึงอยากจะถามว่า มีวิธีรวมจิตให้เกิดพลัง มีตบะอันแข็งแกร่งได้อย่างไรคะ ปกติภาวนาพุทธโธตลอดเวลาอย่างรวดเร็ว สงเกตว่าทำให้มีสติแต่ไม่มีพลังคะ กราบขอบพระคุณ

ตอบ : อันนี้เวลาฟังเทศน์หลวงตาพระมหาบัวใจ ท่านจะพูดถึงประจำว่า ต่อหน้าครูบาอาจารย์ ต่อหน้าครูบาอาจารย์ให้ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติมา เวลาอยู่ลับหลังแล้ว เวลาหลวงตาท่านพูดถึงหลวงปู่มนัง ให้มีข้อวัตรติดหัวมันไป ข้อวัตรติดหัวมันไป ก็นี่ไง เวลาอยู่ต่อหน้า มันมีที่พึ่งที่อาศัยมันก็อบอุ่น

เหมือนกัน เมื่อก่อนเรานะ เวลามันย่าแย่งจริงๆ นะ เข้าบ้านตาดแล้ว ไปชาร์จไฟ เราใช้คำว่า “ไปชาร์จไฟ”

ไปถึงนะ พอเข้าขึ้นมา ทำข้อวัตรเสร็จ พระจะหนักันหมดเลย เราจะยืนอยู่ที่ระเบียงนั่นแหละ พอท่านลงมาราบพระ ใส่ทุกเข้าเลย เบรียง เบรียง ชาร์จไฟ ถ้าภาษาโลกคือไปให้โดนดำ โดนดำนี่แหละคือชาร์จไฟ แหม! ไฟลุกโชนเลย

เวลาถ้ามันหงอยเหงา มันอันตู่ณะ กลับไปชาร์จไฟ แล้วชาร์จไฟชาร์จจริงๆ

เวลาทำข้อวัตรตอนเช้า ทำข้อวัตรเสร็จแล้วพระจะหายหัวหมดเลย หนักอด แอบซ่อนรอเวลาบิณฑบาต หยิบฉวยบาตรได้ ไปเลย ไม่อยู่ใกล้และไม่อยู่ใกล้ชิด เพราะกลัวโดน

โดนตลอด

แล้วท่านเนียอดเยี่ยม เจอหน้าเป็นถาม เจอหน้านี้ ใ้โฮ! ถ้าถามแล้วตอบไม่ได้นะ ใส่เลย เพราะท่านบอกว่า ที่นี่ฝึกผู้นำ ไม่ใช่ฝึกผู้ตาม ผู้นำต้องมีสติปัญญา

ฉะนั้น เราจะไปชาร์จไฟ เข้าไปนี่ ใ้โฮ! ใส่เต็มทีๆ เพราะอะไร เพราะท่านก็ต้องการคนที่ปรารถนาที่อยากได้ แล้วคนที่ปรารถนาที่อยากได้ ท่านใส่เต็มทีเลย

ใ้เราก็คอยรับให้ดี ถามอะไรก็ตอบๆ ถ้าตอบได้ก็ตอบ ถ้าตอบไม่ได้ “ไม่รู้ครับ”

ไม่รู้ครับนี่ปลอดภัยที่สุดเลย ถ้าไม่รู้ครับแล้วผีนต่อไปนะ เจอหน้าสามเข้าไปกระเด็นหมดละ

นี่พูดถึงว่าเวลาต่อหน้า แล้วท่านก็เทศนาว่าภรรนะ

เวลาต่อหน้าๆ ต่อหน้าครูบาอาจารย์ เราก็ระวังของเรา แล้วลับหลังละ ลับหลังหมายความว่าออกจากครูบาอาจารย์ไปแล้ว เรามีหลักมีเกณฑ์หรือไม่

ถ้าเราไม่มีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา เห็นไหม ฉะนั้นถึงว่า ข้อวัตรปฏิบัติให้ติดหัวใจมันไป ถ้าติดหัวใจมันไป เราเคยทำอย่างนี้ แล้วเวลาไปทำที่ผิดจากอย่างนี้ มันมีข้อเปรียบเทียบไป

แต่ถ้ามันไม่มีข้อวัตรติดหัวใจมันไป เฮ้ย! เราทำถูก เราทำถูกต้องทุกอย่าง

ถูกต้องอะไร มันกำลังจะตายอยู่นั้น มันยังไม่รู้ว่าถูกต้องอะไรนะ

เวลาเนื่องจากว่าติดภารกิจ ไม่ได้ไปวัดใส่บาตร สังเกตว่า ไม่ได้ไปกราบหลวงพ่อ จิตใจมันไม่เข้มแข็ง เวลามันเกิดปัญหากระทบ อยากถามว่า มีวิธีการรักษาพลังอย่างไร

มีวิธีการพลัง ก็กรณีนี้ เวลาหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มัน หลวงปู่มันนะ เวลาท่านออกประพฤติปฏิบัติขึ้นมา หลวงปู่เสาร์ไปด้วยกัน เวลาอุตงค์ มันก็มีอุตงค์มาตลอดนั่นแหละ พระเกจิอาจารย์ภาคกลางก็อุตงค์ทั้งนั้นนะ อุตงค์ไปมันก็อุตงค์ไปทำฌานโลกีย์ไป เกจิอาจารย์ก็ไปเพ่งกลืนกันไง ไปทำสิ่งที่คิดว่าเป็นผู้วิเศษไง แต่จะเรื่องเข้าสู่อริยสัจนี้ยาก

เวลาอาการของจิต เวลาเครือข่าย เวดาร์ เวลาถ้ามันทำงาน มันรับสิ่งที่เข้ามากระทบ มันจับสัญญาณทั้งหมด

จิต รูป รส กลิ่น เสียงมันส่งออกหมดนะ แล้วถ้ามันส่งออก มันรู้มันเห็นอะไรละ แล้วเพ่งเป็นจุดใดจุดหนึ่ง นี่เป็นกสิณไง เป็นเกจิอาจารย์ ภาคกลางเยอะแยะไปหมดนะ มันไม่มีวาสนา

สมเด็จโต หลวงปู่ทวด ทั้งนั้นนะ เพราะท่านพูดถึงธรรม นี่พูดถึงธรรมเหมือนกัน แต่ไม่ได้พูดเข้าสู่ศูนย์กลางของกิเลสไง ไม่ได้จุดและต่อมึง สิ่งที่เกิดของความรู้สึกนึกคิด เรื่องอริยสัจ

แล้วหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มันท่านศึกษาแล้วค้นคว้าของท่านมา แล้วท่านก็ค้นคว้ามา ธรรมและวินัย คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือพระไตรปิฎก แล้วสุดท้ายแล้ว เพราะเราก็ตึกษา เราก็ตึกษาเหมือนกัน ค้นคว้าพระไตรปิฎกก็คือพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกนอนให้อ่าน ให้วิเคราะห์เอา แต่วิเคราะห์แล้วไม่เข้าใจ ก็ไปหาเจ้าคุณอุบาลีฯ เจ้าคุณอุบาลีฯ นี่นักปราชญ์ราชบัณฑิตของเมืองไทยนะ พระไตรปิฎกเคลื่อนที่ พระไตรปิฎกมีชีวิตนะ ตรวจสอบๆ

นี่พูดถึงว่าต่อหน้าและลับหลัง

ฉะนั้น กรณีอย่างนี้ เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านฝึกหัด ท่านก็อยากให้มีหลักมีเกณฑ์ต่อไป ถ้ามีหลักมีเกณฑ์ต่อไปของเรา

ฉะนั้นบอกว่า เวลาไปหาหลวงพ่อ ทำบุญตักบาตร รู้สึกมันมีกำลัง

ถ้ามันใกล้คิด มันก็มีกำลังด้วยบุญด้วยกุศล ด้วยบุญด้วยกุศล ด้วยความอบอุ่นหัวใจ แต่เวลามันอยู่ห่าง เวลาอยู่ห่างมันก็คิดแล้ว คิด เวลามันคิดแล้วมันไม่มีสิ่งใดยึดเหนี่ยว

ฉะนั้น เวลาชาวพุทธเรา พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นแก้วสารพัดนึก ถ้าเรามีพระ พุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แล้วให้มันเป็นพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์จริงๆ ในหัวใจ

อย่าพูดอยู่ข้างนอก พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์แล้วซื้อหอย พระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์แล้วมันจะกินเหล้า มันพูดแต่ปากไป

ถ้ามันซื้อสัตย์ มันซื้อตรงนะ

ศีล

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราอยู่ในป่าในเขา เริ่มต้นปฏิบัติมีอะไร ก็ศีลนี่ ถ้าศีลมันสมบูรณ์แบบนะ ไม่เคยกลัวอะไรเลย

แล้วเวลาไม่เคยกลัวอะไร ครูบาอาจารย์เราที่อยู่ในป่าในเขา เวลาเผชิญกับภัย เผชิญกับ เสือกับช้าง เผชิญกับภูตผีปีศาจ ถ้ามีเวรมีกรรมต่อกัน เอาเลย มันไม่กลัว มีศีลไม่เคยกลัวอะไร เลยนะ ช้างเป็นฝูงๆ ก็ไม่กลัว หลวงปู่ชอบอย่างนี้ เสือมาทั้งหน้าทั้งหลัง เผชิญหน้าเลย จิตมัน ลงวูป! ยืนอยู่อย่างนั้นนะทั้งคืนเลย นี่ถ้าเรามีศีล เพราะเราไม่กลัวเอง

แต่ถ้ามันต่างมันพร้อย มันลังเล เห็นไหม คุณนสิ จิตถ้ามันไม่นิ่ง มันลังเลใช่ไหม ทำอะไร ผิดพลาดทั้งนั้นนะ ถ้าจิตมันนิ่งนะ มันไม่กลัวอะไรเลยนะ ไปได้หมดนะ

เริ่มต้นมันฝึกหัดอย่างนี้ ถ้าฝึกหัดอย่างนี้แล้ว ทั้งต่อหน้าและด้านหลัง ต่อหน้าก็มีกำลัง ถ้าด้านหลังแล้ว ถ้ามันยังแก้ไขไม่ได้ มันยังไม่มีที่พึ่ง เราก็อาศัยสิ่งนี้

แต่เวลาถึงที่สุดแล้ว หลวงปู่มั่นท่านนิพพานจากหลวงตาพระมหาบัวไป เวลาอยู่กับ อาจารย์ไม่เคยกลัวอะไรเลย ถ้ามีอะไรติดขัด วิ่งเข้าไปหาอาจารย์เลย ผัวะ! หลุด ผัวะ! หลุด

ผัวะ! หลุดจริงๆ เพราะอะไร

เพราะครูบาอาจารย์ท่านผ่านมาหมดแล้วว่ากิเลสมันหลอกอย่างไร หลอกหน้าไหน แล้วมันพลิกแพลงอย่างไร

ไอ้คนไม่เคยเห็นกิเลส แล้วไม่เคยรู้จักกิเลส ไร้สาระ มันพูดไม่ถูกหรอก

แล้วมันบอกว่า กิเลสเป็นนามธรรม จะรู้ได้อย่างไร

กิเลสก็มึ่งหลงผิด มึ่งก็คิดผิด มึ่งก็คิดให้ถูก ก็จบไป

จริงหรือ

มีพระเอาบาตรไปทำรังไก่เยอะเยอะเลย เวลากิเลสมันมานะ

แก้ไข แก้ไขอย่างไร

กรรมของสัตว์มันมี

ฉะนั้น เวลาครูบาอาจารย์ของเราจะ เวลาจะแก้จิตๆ ใจ แล้วเวลาหลวงปู่มันท่านนิพพานไป หลวงปู่มันสั่งไว้ “อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธ”

นี่ไง เขาบอกเลย เวลาของเขาจะ เขาพยายามพุทโธไวๆ พุทโธไวๆ

อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธ

พุทโธนี่เป็นชื่อ พุทโธนี่เป็นสมมุติ เวลาจิตมันพุทโธไม่ได้ นั่นแหละตัวจริง พุทโธๆ เพราะเรานึกขึ้นมาไง วิตก วิจารัง เราไม่นึกพุทโธ พุทโธจะมีไหม

พุทโธก็พุทโธในพระไตรปิฎกไง พุทโธในหนังสือไง พุทโธก็เป็นตัวอักษรไง

แต่เราระลึกขึ้นได้ เราระลึกขึ้น เราก็ระลึกถึงพุทโธไง

เวลาฝึกหัดๆ เวลามันพุทโธไม่ได้ไง แม้แต่พุทโธยังพุทโธไม่ได้เลย แต่ตัวมันชัดๆ คว้าชัดๆ ตัวมันเป็นพุทโธโดยตัวมันเอง

ใช้พุทธโธนี่นะ ใครเป็นคนระลึกพุทธโธ ใครเป็นคนท่องคนบ่น พุทธโธมันท่องบ่นได้หรือ แต่จิตของเราต่างหากท่องบ่นพุทธโธๆ จนมันพุทธโธไม่ได้ มันท่องบ่นไม่ได้ มันท่องบ่นไม่ได้ มันก็เป็นตัวจริงของมันไง นี่สมาธิที่แท้จริง

แล้วสมาธิที่แท้จริง เห็นไหม สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วตัวมันเป็นสมาธิ ตัวมันสุขสงบ เออ! มันฟังใครล่ะ อาจารย์อย่าเข้ามาใกล้ๆ นะ เดี่ยวมันเสื่อม อยากรอยู่กับจิตของตัวเองนี่ไม่หวังฟังใครเลย

เวลาจะฟังนะ เวลาหวังฟังก็หวังฟังน่าดู มันหวังฟังเพราะอะไร เพราะเหมือนคนจมน้ำว่ายนํ้าก็ไม่ใช่ ตะเกียกตะกายป้อมแปมๆ ในน้ำ จะเป็นจะตายอะไรก็ไม่รู้ ทำไมจะไม่ฟัง

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า คนมันจะจมน้ำตาย แม้แต่ซากศพมามันยังต้องเกาะซากศพนั้นไปเลย

เวลาซากศพบางคน คนกลัวมัน มันจะเน่า มันจะเหม็น แต่อยู่ที่ท่ามกลางทะเล ถ้าศพมันตายแล้วยังเกาะซากศพนั้นไปเลย

แต่ถ้ามันเป็นจริงแล้ว เราย่าน้ำเป็นอยู่แล้ว เราไม่เกาะ

ฉะนั้นถึงบอกว่า ต่อหน้าและลับหลัง

ฉะนั้น สิ่งนี้เป็นข้อเท็จจริงอยู่แล้ว

แล้วบอกว่า จะทำอย่างไรให้มันมีพลังคะ

ก็ฝึกหัดของเรา พลังมันเกิดจากจิตของเรา พลังเกิดจากกรรม พลังเกิดจากความฉลาด พลังเกิดจากความเท่าทันจิตของเรา

เวลาจิตของเรามันอ่อนแอ มันท้อแท้ ถ้าเราตั้งสติ เราพุทธโธชัดๆ กลับมาเลย เห็นไหม พลังมันจะเกิดจากดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความชอบธรรมของเรา ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเหตุหัวใจของเราทำตามความถูกต้องชอบธรรม โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย ถ้าเราพยายามทำของเราด้วยความถูกต้องชอบธรรม

แต่โดยอนาคตไป กิ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง แล้วจะเสื่อมสภาวะไปอย่างไร
เสื่อมสภาวะไปเพราะคนกิเลสมันหนา คนมันมีทิฏฐิมานะ คนมันเห็นแก่ตัวของมันเอง แล้วมัน
ไม่เชื่อใครอะไรทั้งสิ้น มันไม่เชื่อใครแล้วมันไม่ทดสอบว่าใจของมันจริงหรือไม่จริงไป

เวลามันพอกพูนไปด้วยกิเลสตัดทอนความทะยานอยาก มันจะห่างจากธรรมะไปเรื่อยๆ
ห่างจากธรรมะไปเรื่อยๆ จนถึงที่สุดไป โลกนี้จะไม่มีส่วนลักษณะของพระพุทธศาสนาเลย พระศรี
อริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ข้างหน้า

เห็นไหม ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม แต่ก็ชวนขวายมีการกระทำกันเต็มที่เขาอยู่แล้ว

ไฉนของเรา คำถามไป “ทำอย่างไรจะให้มันมีพลังคะ”

ลับหลัง จะมีพลังก็พลังจากจิตของเราไป เห็นไหม พลังงาน แบบ ถ้าชาร์จเต็ม เต็มแบบ
เลย ใช้ไปมันก็เสื่อมลง เหมือนกัน จิตใจของเราพุทโธๆ จนมันสงบ เต็มแบบเลย

แล้วเต็มแบบเพราะอะไร

สติ คำบริกรรม

อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธสำคัญมาก แต่โดยทั่วไปนะ ด้วยที่ว่าเขาอ่อนแอ ทัศนคติ ทัศน
วิสัยต่างๆ อ่อนแอ แล้วมันง่าย

“อยู่เฉยๆ ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม อยู่เฉยๆ สมาธิมันมีอยู่แล้ว”

จิตมันมีอยู่แล้ว แต่สมาธิไม่มี จิตมันอยู่กับร่างของเรา มันมีอยู่แล้ว จิตมันมีอยู่แล้ว แต่
มันไม่เป็นสมาธิหรอก ถ้าเป็นสมาธิ ทำไมเราทุกข์ยากขนาดนี้

ไฉนที่ว่าเวลามันสบายๆ

สบายๆ มันก็เผลอ คือมันเผลอคิด มันก็เลยสบาย แต่คิดหนักอีกแล้ว แต่พุทโธๆ จนมัน
เป็นสัมมาสมาธิขึ้นมา นั่นนะสุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วพอเราทำเป็น เราไม่รู้

ถ้าเรารู้แล้วนะ ถ้าเรากลัว ไม่มีพลัง เราก็พุทโธของเรา แล้วใช้ปัญญาอบรมสมาธิของ
เรา ศึกษาดูแลหัวใจของเรา

ถ้าไม่มีที่พึ่ง เราก็ต้องย้อนกลับมาพึ่งตัวเอง แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา อยู่กับครูบาอาจารย์ท่านคุ้มครองดูแล แต่เวลาจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ต้องเป็นจริงด้วยมรรคด้วยผลของเรา ด้วยเหตุและผลในหัวใจของตน

เหตุและผลคือธรรม เหตุแห่งการประพฤติปฏิบัติคุณงามความดี เวลาผลเกิดขึ้นมานะ หลวงพ่อไปไกลๆ เลยละ หลวงพ่อชอบดำเรื่อยเลย อยู่คนเดียวปลอดภัย ไม่อยากอยู่ใกล้ใครทั้งสิ้น

เห็นไหม ฝึกหัดปฏิบัติแล้วมันจะเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในใจของเรา

แต่มันยังไม่เป็นจริงเป็นจังในใจของเรา มันก็หวังพึ่งคนอื่นไง หวังพึ่งคนอื่น หวังอะไรหวังเพราะเรายังมีที่หวังอยู่ แต่วันไหนถ้าครูบาอาจารย์ล่วงไปหมดแล้วนะ เราเองเท่านั้น เราต้องฝึกหัดของเรา เราต้องประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมา ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เห็นไหม นี่วิธีการฝึกจิต เอวัง